

Przedwyborczy niezbędnik

1. Termin wyborów:

- 22 maja (czwartek): Holandia, Wielka Brytania
- 23 maja (piątek): Irlandia
- 23 i 24 maja (piątek i sobota): Czechy
- 24 maja (sobota): Cypr, Łotwa, Malta, Słowacja
- 24 i 25 maja (sobota i niedziela): Francja, Włochy
- **25 maja** (niedziela): Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Dania, Estonia, Finlandia, Grecja, Hiszpania, Litwa, Luksemburg, Niemcy, **Polska**, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Szwecja, Węgry

2. Wybranych zostanie 751 posłów do PE we wszystkich 28 krajach członkowskich UE (750 posłów + 1 przewodniczący PE, który zostanie wybrany przez posłów do Parlamentu Europejskiego na okres dwóch i pół roku). **W Polsce wybierzemy 51 posłów do PE;**

3. Lokale wyborcze w Polsce: czynne w niedzielę 25 maja od godz. 7:00 do 21:00

4. Kto może głosować w wyborach:

- Prawo udziału w głosowaniu (prawo wybierania) w wyborach do Parlamentu Europejskiego ma **obywatel polski**, który: najpóźniej w dniu głosowania kończy **18 lat (oprócz Austrii – tam głosować można od 16 roku życia)**, nie został pozbawiony praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, nie został ubezwłasnowolniony prawomocnym orzeczeniem sądu, nie został pozbawiony praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;

5. Kto może kandydować w wyborach:

- **W Polsce kandydować do PE może osoba, która ukończyła 21 lat;**
- Minimalny wiek uprawniający do kandydowania w wyborach wynosi 18 lat w większości państw członkowskich, za wyjątkiem Belgii, Czech, Estonii, Grecji, Irlandii, Łotwy, Litwy, Polski, Słowacji i Wielkiej Brytanii (21 lat), Rumunii (23 lata) oraz Włoch i Cypru (25 lat).

- **Stanowisko posła do Parlamentu Europejskiego jest niepołączalne ze stanowiskiem m.in. członka rządu państwa członkowskiego czy też posła do parlamentu krajowego.** Jednakże, wygaśnięcie mandatu posła krajowego następuje jedynie w następujących wypadkach:
 - śmierci posła,
 - zrzeczenia się mandatu,
 - utraty prawa wybieralności,
 - stwierdzenia nieważności wyboru,
 - w chwili zakończeniu kadencji Sejmu, na którą został wybrany;

W związku z tym, możliwa jest sytuacja, w której obecny poseł krajowy wystartuje w wyborach do PE a następnie, w chwili wybrania do PE, zrzeknie się mandatu europosła na rzecz kolejnego kandydata z listy, jednocześnie zachowując mandat posła krajowego, gdyż ten ostatni nie wygasa automatycznie.

6. Głosowanie poza miejscem zamieszkania w Polsce: (więcej [tutaj](#)):

- **poprzez dopisanie do spisu wyborców w miejscu, gdzie przebywają czasowo oraz wyborców nigdzie niezamieszkałych** – na wniosek złożony w urzędzie gminy, na obszarze której czasowo przebywa wyborca, najpóźniej w 5. dniu przed dniem wyborów, tj. **do dnia 20 maja 2014 r.**; -> **to rozwiązanie przewidziano dla osób, które przez dłuższy czas przebywają poza miejscem stałego zamieszkania, a także dla osób bezdomnych;**
- **na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania** – z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim – **na wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania złożony w urzędzie gminy, w której wyborca będzie ujęty w spisie wyborców, najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 23 maja 2014 r.**; **UWAGA:** Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie z urzędu skreślony ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania; **w przypadku utraty zaświadczenia, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie właściwym dla w miejsca stałego zamieszkania;** -> **to forma szczególnie dogodna dla osób, które wyjeżdżają na krótki czas obejmujący dzień wyborczy, a także dla osób, które przemieszczają się i nie do końca wiedzą, gdzie będą się znajdowały w dniu wyborów; nawet jeśli wyborca ostatecznie nie wyjedzie, także w miejscu zamieszkania będzie mógł zagłosować tylko na podstawie zaświadczenia, dlatego ważne jest, by otrzymanego zaświadczenia nie zgubić!**

- **głosowanie w kraju wyborców stale zamieszkałych za granicą na podstawie ważnego polskiego paszportu oraz dokumentu potwierdzającego stale zamieszkanie za granicą** (np. karty stałego pobytu, dokumentu potwierdzającego zatrudnienie za granicą lub dokumentu potwierdzającego uprawnienie do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą); wyborca stale zamieszkały za granicą może również głosować na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania wydanego przez konsula, o ile został na swój wniosek wpisany do spisu wyborców w obwodzie głosowania utworzonym za granicą;

7. Głosowanie za granicą i na polskich statkach morskich: (więcej [tutaj](#)):

- **na podstawie zgłoszenia w sprawie wpisania do spisu wyborców** - wyborca stale zamieszkały za granicą oraz wyborca stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinien **zgłosić ustnie, pisemnie, telefonicznie, telegraficznie, telefaksem lub w formie elektronicznej właściwemu konsulowi zamiar głosowania w obwodzie głosowania utworzonym za granicą najpóźniej w 3. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 22 maja 2014 r.;**
- **głosowanie korespondencyjne** - wyborca stale zamieszkały za granicą oraz wyborca stale zamieszkały w Polsce, a przebywający czasowo za granicą może głosować korespondencyjnie poprzez zgłoszenie w formie ustnej, pisemnej, telefonicznej, telegraficznej, telefaksowej lub elektronicznej u konsula zamiaru głosowania korespondencyjnego do 13 dnia przed dniem wyborów, **tj. do dnia 12 maja 2014 r.;** otrzymany z konsulatu pakiet do głosowania należy odesłać w takim terminie, aby karta głosowania dotarła do komisji wyborczej najpóźniej w dniu wyborów; z odesłaniem głosu nie należy zwlekać do ostatniego dnia, należy przewidzieć czas doręczenia przez lokalnego operatora pocztowego; w niektórych krajach ze względu na różnicę czasu, głosowanie odbywa się nie w niedzielę, ale w sobotę -> **to duże ułatwienie dla osób, które mieszkają w dużych odległościach od skupisk Polaków za granicą, czy miejsc częstych przyjazdów Polaków;**
- **na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania** – otrzymać je może wyborca stale zamieszkały **w kraju** zamierzający głosować za granicą na podstawie wniosku o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania złożonego najpóźniej w 2. dniu przed dniem wyborów, **tj. do dnia 23 maja 2014r.;** **Z zaświadczeniem takim można głosować w dowolnym obwodzie głosowania w kraju, za granicą lub na polskim statku morskim; UWAGA:** Wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania zostanie

z urzędu skreślony ze spisu wyborców w miejscu stałego zamieszkania; w przypadku utraty zaświadczenia, niezależnie od przyczyny, nie będzie możliwe otrzymanie kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie właściwym dla w miejsca stałego zamieszkania;

- **na podstawie dopisania do spisu wyborców w obwodach utworzonych na polskich statkach morskich:** wyborca przebywający w dniu wyborów na polskim statku morskim, w celu wzięcia udziału w głosowaniu powinien złożyć wniosek do kapitana statku o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym na statku najpóźniej w 3. dniu przed dniem wyborów, tj. do dnia 22 maja 2014 r.;

8. Ułatwienia w głosowaniu dla osób niepełnosprawnych: (więcej [tutaj](#)):

- **głosowanie korespondencyjne:** zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony wójtowi ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej przez wyborcę niepełnosprawnego najpóźniej w 20. dniu przed dniem wyborów (termin upłynął 5 maja 2014r.); Wyborca, nie później niż 7. dnia przed dniem wyborów, otrzyma z urzędu gminy pakiet wyborczy, który zostanie doręczony wyłącznie do rąk własnych wyborcy, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru; po oddaniu głosu kartę do głosowania należy umieścić w kopercie „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić, włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej i nadać na adres obwodowej komisji wyborczej (nadanie polega na przekazaniu koperty zwrotnej przedstawicielowi Poczty Polskiej, w miejscu zamieszkania wyborcy głosującego korespondencyjnie, nie później niż ostatniego roboczego dnia przed dniem wyborów);
- **prawo do głosowania przez pełnomocnika:** wyborcy niepełnosprawni oraz wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat, mają prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika; głosować przez pełnomocnika można tylko w kraju; pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa do głosowania lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania; pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania; w celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa wyborca składa wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej w 10. dniu przed dniem wyborów, tj. do 15 maja 2014r.; termin złożenia wójtowi oświadczenia o cofnięciu pełnomocnictwa upływa w

dniu 23 maja 2014 r.; po upływie tego terminu oświadczenie takie można złożyć obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania tj. 25 maja 2014 r. pod warunkiem, że pełnomocnik jeszcze nie oddał głosu.

- **prawo do głosowania w lokalu przystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych:** termin złożenia wniosku o dopisanie do spisu wyborców w obwodzie głosowania właściwym dla lokalu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych **upływa w dniu 12 maja 2014 r.;**
- **głosowanie w lokalu wyborczym przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a:** wyborca niepełnosprawny może także głosować przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a, w lokalu wyborczym, **zamiar głosowania przy użyciu nakładki powinien być zgłoszony** ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej **wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta)** najpóźniej w 13. dniu przed dniem wyborów tj. **do 12 maja 2014r.;**

9. By oddać ważny głos należy:

- zagłosować tylko na jedną listę i na jednego kandydata;
- na karcie do głosowania należy postawić znak "x" (dwóch przecinających się linii w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok wybranego - tylko jednego - kandydata z tej listy. W ten sposób wskazujemy jego pierwszeństwo do otrzymania mandatu;
- postawienie znaku "x" w kratce obok nazwisk kandydatów z różnych list, lub niepostawienie znaku "x" w żadnej kratce powoduje nieważność głosu;

10. Podział mandatów (więcej [tutaj](#)):

- W podziale mandatów uczestniczą listy okręgowe komitetów, które w skali kraju uzyskały minimum 5% ważnych głosów (dotyczy również koalicji)¹;
- Podobnie jak w wyborach do Sejmu, mandaty przydzielane są według [metody d'Hondta](#). PKW dzieli wszystkie 51 mandatów zgodnie z metodą

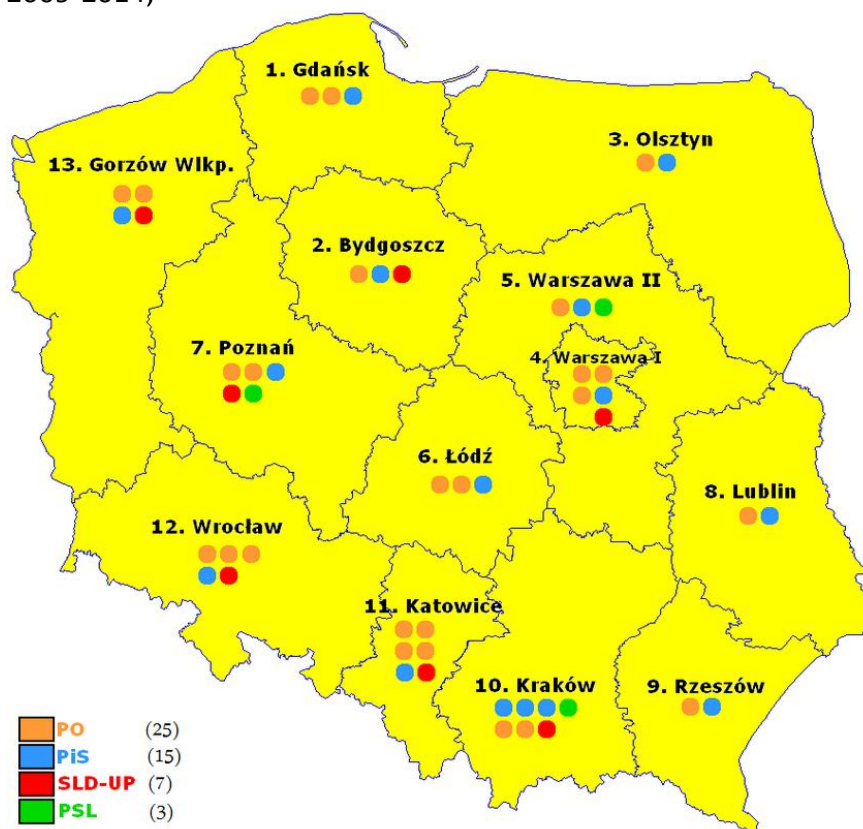
¹ Zgodnie z decyzją Rady z 2002 r. wszystkie państwa członkowskie muszą stosować system oparty na zasadzie proporcjonalności. Państwo członkowskie może ustalić minimalny próg (nieprzekraczający 5%) przydziału mandatów. W większości nowych państw członkowskich obowiązuje minimalny próg w wysokości 5% lub 4%. Trybunał Konstytucyjny w Niemczech orzekł, że 3-procentowy próg wyborczy wprowadzony przez Bundestag w miejsce obowiązującego wcześniej dla wyborów europejskich progu 5%, jest niezgodny z niemiecką konstytucją. W Polsce próg wyborczy ustalono na poziomie 5%.

d'Honda między poszczególne listy komitetów wyborczych, określając ile głosów przypada na każdą listę wyborczą. Metoda d'Hondta polega na tym iż liczbę głosów oddanych łącznie na wszystkie listy okręgowe każdego z komitetów wyborczych dzieli się przez kolejne liczby naturalne 1,2,3 itd. tak długo, aż z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować 51 największych liczb, czyli tyle, ilu posłów do PE wybiera się w Polsce;

- Następnie, przy użyciu [metody Hare-Niemeyera](#), PKW dokonuje podziału wszystkich mandatów między komitety wyborcze odpowiednio do łącznej liczby głosów ważnych oddanych na listy okręgowe danego komitetu wyborczego oraz przystępuje do ustalenia liczby mandatów przypadających dla poszczególnych list okręgowych każdego z komitetów wyborczych, które uzyskały mandaty, i przyznania tych mandatów konkretnym kandydatom;

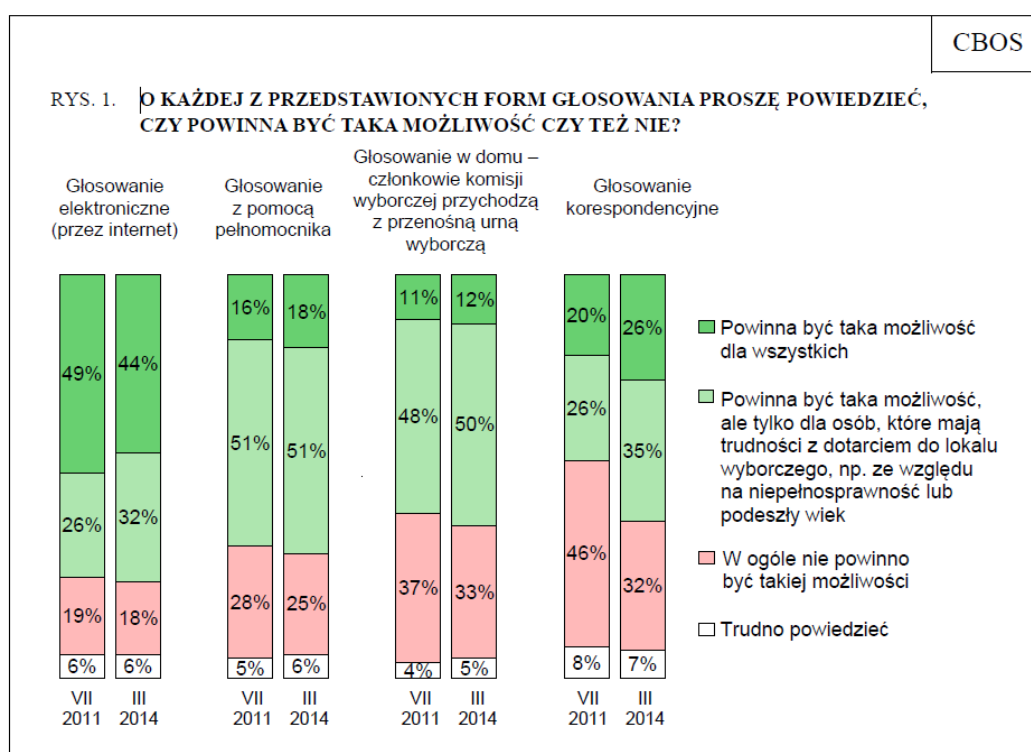
11. Podział mandatów pomiędzy komitety wyborcze w poszczególnych okręgach w 2009r:

- Polacy wybrali 50 posłów do PE w wyborach do PE w 2009r.;
- Polityk PSL Arkadiusz Bratkowski, objął w 2011r. dodatkowy 51. mandat posła do PE przypadający Polsce na mocy Traktatu z Lizbony w kadencji 2009-2014;

12. Z badania CBOS wynika ²:

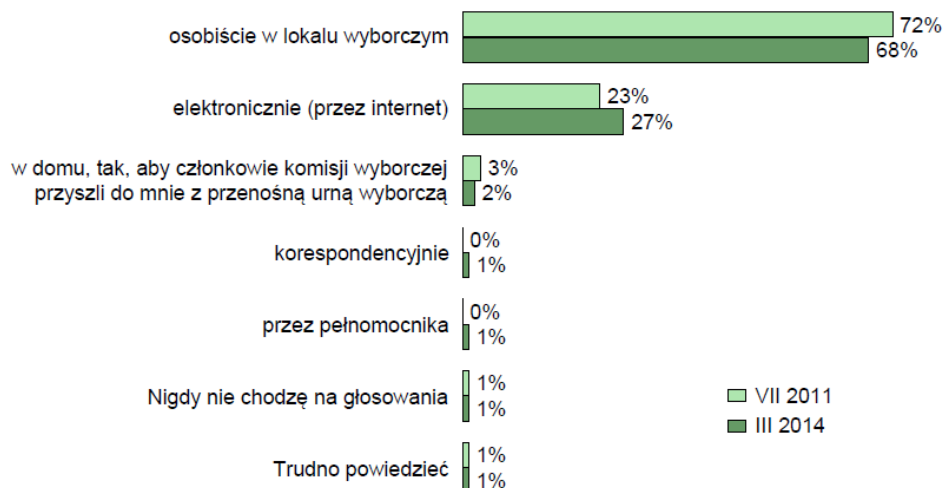
- Polacy pozytywnie oceniają zmiany dokonane w 2011r. w kodeksie wyborczym, które wprowadziły do polskiego prawa wyborczego pakiet różnorodnych ułatwień w głosowaniu, adresowanych przede wszystkim do wyborców niepełnosprawnych i w zaawansowanym wieku;

- wiedza o funkcjonujących w Polsce ułatwieniach (np. o procedurach alternatywnych, takich jak głosowanie korespondencyjne oraz głosowanie przez pełnomocnika) jest bardzo mała;
- w kwestii własnych preferencji, wyborcy okazali się tradycjonalistami – spośród różnych procedur najchętniej wybraliby możliwość oddania głosu w lokalu wyborczym;

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (286) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 6–12 marca 2014 roku na liczącej 1098 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 2. GDYBY MIAŁ(A) PAN(I) WYBÓR, JAK GŁOSOWAĆ, TO WOLAŁ(A)BY PAN(I) GŁOSOWAĆ:

- w porównaniu z wynikami badania z 2011 roku można jednak stwierdzić stopniowy spadek rangi tej procedury na rzecz procedur alternatywnych, wydaje się, że wpływ na to ma przede wszystkim wejście w dorosłość kilku roczników **najmłodszych wyborców, dla których preferowaną procedurą oddawania głosu jest zdecydowanie głosowanie przez Internet** (wskazuje ją większość ankietowanych z tej grupy wiekowej);
- ankietowani **niepełnosprawni i starsi** wskazują **głosowanie w lokalu wyborczym jako preferowany sposób udziału w wyborach**; ogromnym wyzwaniem pozostaje zatem sfera informowania wyborców o **nowych uprawnieniach** – od skuteczności której zależy wykorzystanie narzędzi prawnych.
- duża różnica opinii w tej kwestii pomiędzy najmłodszymi i najstarszymi badanymi sugerowała, że wraz z wchodzeniem w dorosłość kolejnych roczników wyborców poparcie dla głosowania przez Internet będzie rosło, a popularność oddawania głosu w lokalu wyborczym może zacząć spadać.